

บทที่ 4

ผลกระทบจากเหตุการณ์สึนามิต่อชุมชนบ้านน้ำเค็มและความช่วยเหลือที่ได้รับ

4.1 ผลกระทบจากเหตุการณ์สึนามิต่อชุมชนบ้านน้ำเค็ม

เมื่อวันอาทิตย์ที่ 26 ธันวาคม 2547 เวลาประมาณ 07.58 ตามเวลาในประเทศไทยได้เกิดแผ่นดินไหวใต้ทะเลนอกชายฝั่งตะวันตกที่ก้นมหาสมุทรอินเดียแถบ Sunda Trench บริเวณทางเหนือของเกาะสุมาตรา ประเทศอินโดนีเซีย มีระดับความรุนแรง 9.0 ตามมาตราริกเตอร์ มีจุดศูนย์กลางที่ละติจูด 3.307 องศาเหนือ ลองจิจูด 95.947 องศาตะวันออก เกิดคลื่นลงไปแผ่นดิน 30 กิโลเมตร ซึ่งแผ่นดินไหวครั้งนี้จัดว่ารุนแรงเป็นอันดับ 4 ของโลก (USGS, 2005) การเกิดแผ่นดินไหวครั้งนี้มีแนวยาวประมาณ 1,300 กิโลเมตร จากหมู่เกาะนิโคบาร์จนถึงหมู่เกาะอันดามัน เกิดการเคลื่อนตัวของแผ่นมหาสมุทรอินเดียมุดตัวไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ลงใต้แผ่นดินยูเรเชีย ทำให้แผ่นเปลือกโลกยูเรเชียบางส่วนยกตัวขึ้นสูงสุดประมาณ 20 เมตรการขยับตัวตามแนวรอยเลื่อนย้อนอย่างรวดเร็วของแผ่นเปลือกโลกใต้ทะเลนี้ส่งผลให้เกิดคลื่นยักษ์ "สึนามิ" (Tsunami) ที่บางแห่งคลื่นมีความสูงถึง 10 เมตร เคลื่อนที่ด้วยความเร็วเฉลี่ย 500 - 600 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ทำให้มีผลกระทบต่อประเทศที่มีชายฝั่งติดมหาสมุทรอินเดียจากเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ถึง ฝั่งตะวันออกของทวีปแอฟริกา ได้แก่ ประเทศอินโดนีเซียมาเลเซีย ไทย พม่า บังกลาเทศ อินเดีย ศรีลังกา มัลดีฟส์ หมู่เกาะเซเชลส์ เยเมน มาดากัสการ์ โซมาเลีย เคนยา แทนซาเนีย แอฟริกาใต้ โมซัมบิก มอริเชียส และกระทบถึงฝั่งตะวันตกของทวีปออสเตรเลียและแอนตาร์กติกา หลังจากแผ่นดินไหวครั้งแรกและตามด้วย After Shock(แผ่นดินไหวจากแรงสะท้อนของการไหวครั้งแรก) มีระดับความรุนแรง 6 - 7.3 ตามมาตราริกเตอร์ (เจ็ดจินดา โชติบุตร, 2548 : 6)

ในส่วนของประเทศไทยนั้นการเกิดแผ่นดินไหวครั้งนี้ยังส่งผลกระทบต่อพื้นที่บริเวณภาคใต้ฝั่งตะวันตกชายฝั่งทะเลอันดามันทั้ง 6 จังหวัดได้แก่จังหวัดระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง และสตูล รวม 25 อำเภอ 95 ตำบล 412 หมู่บ้านซึ่งจังหวัดพังงาเป็นจังหวัดที่ได้รับความเสียหายมากที่สุด (ส่วนจัดการที่ดินชายฝั่ง, 2548 : 1) ซึ่งเหตุการณ์สึนามิเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2547 ที่ผ่านมานั้นนับเป็นเหตุการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติครั้งใหญ่ที่สุดที่เคยเกิดขึ้นในประเทศไทย (เสรี ศุภทราทิติย์, 2548 : 1)

นอกจากนั้นจากลักษณะของปากคลองน้ำเค็มที่มีความกว้างมากและเป็นรูปคล้ายกรวยลักษณะเช่นนี้เรียกว่า Funneling effect ที่คลื่นจะรวมตัวกันสูงมาก มีพลังในการทำลายล้างสูง คลื่นสึนามิที่เกิดขึ้นที่หมู่บ้านน้ำเค็มมีความสูงประมาณ 4.7 เมตร ระยะทางที่น้ำทะเลท่วม

ประมาณ 1.0 กิโลเมตร คลื่นได้ก่อให้เกิดความเสียหาย คือทำลายบ้านเรือเสียหายเป็นจำนวนมาก ชายหาดที่ใช้เป็นที่อาบน้ำเรือประมง และสันทรายปากแม่น้ำสูญหายไป มีระยะทางประมาณ 1 กิโลเมตร ส่วนหน้าหาดด้านใต้ของ ปากคลองบางม่วงถูกกัดเซาะไปประมาณ 40 กิโลเมตร สันทรายด้านหลังชายหาดถูกทำลายบางส่วน มีการกัดเซาะลึกประมาณ 0.4 เมตร และบริเวณตอนเหนือของบ้านน้ำเค็ม ช่วงแหลมทับแขก และเกาะคอเขา เดิมมีเกาะผัះเป็นเกาะขนาดเล็ก มีขนาดประมาณ 5 ตารางกิโลเมตรได้สูญหายไปด้วย (สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, 2548 : 12)

4.1.2 ความเสียหายของบ้านน้ำเค็มจากเหตุการณ์สึนามิ

จากข้อมูลของศูนย์ประสานงานชุมชนบ้านน้ำเค็ม พบว่า มีผู้เสียชีวิต 611 คน สูญหาย 765 คน (ซึ่งสันนิษฐานว่าเสียชีวิตทั้งหมดและไม่รวมจำนวนของแรงงานต่างด้าวชาวพม่า) ซึ่งหากว่ารวมจำนวนแรงงานต่างด้าวชาวพม่าด้วยแล้วจะมีผู้เสียชีวิตที่บ้านน้ำเค็มทั้งหมดประมาณ 2,000 คน หรือมากกว่า บ้านเรือนเสียหายทั้งสิ้นรวม 1,270 หลังคาเรือน เสียหายบางส่วน 296 หลังคาเรือน มูลค่ารวมประมาณ 75,180,000 ล้านบาท อาชีพประมง : เรือประมงขนาดกลาง กิจการแปปลา โรงน้ำแข็ง เรือหัวโทง กระชังปลา อุปกรณ์ในการประกอบอาชีพประมง วิทยุมัดตา ชาวเดอร์ เครื่องกำหนดพิกัดที่ชาวบ้านเรียกว่า "ดาว" (GPS) อวน ฯลฯ รวมมูลค่ากว่า 100 ล้านบาท

ความเสียหายอื่น ๆ ในครัวเรือน เช่น เครื่องใช้ต่าง ๆ ภายในบ้าน มูลค่าความเสียหายรวมประมาณ 29,683,885 ล้านบาท เฉลี่ยมูลค่าความเสียหายต่อครัวเรือนเท่ากับ 193,316 บาท (ศูนย์ประสานงานชุมชนบ้านน้ำเค็ม, 2549 : 9 -10) นอกจากนี้ยังไม่รวมความรู้สึกสูญเสียที่เป็นมิติด้านจิตใจของผู้ประสพภัยที่ไม่สามารถประเมินมูลค่าเป็นตัวเลขได้ ชุมชนบ้านน้ำเค็มเป็นชุมชนที่ได้รับความเสียหายจากเหตุการณ์สึนามิอย่างหนักทั้งชีวิต จิตใจทรัพย์สิน ชาวบ้านน้ำเค็มแทบสิ้นเนื้อประดาตัว บ้านน้ำเค็มเป็นชุมชนที่ผ่านประสบการณ์จากการได้รับภัยพิบัติครั้งร้ายแรงที่สุดของประเทศไทย

4.2 ความช่วยเหลือที่ได้รับ

ชุมชนบ้านน้ำเค็มเป็นชุมชนที่ได้รับความเสียหายอย่างหนักจากเหตุการณ์สึนามิ ดังนั้นจึงมีผู้ให้การช่วยเหลือเป็นจำนวนมากความช่วยเหลือหลัก ๆ นั้น มีดังนี้

4.2.1 บ้านพักชั่วคราว

การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยเรื่องบ้านพักชั่วคราวนั้นผู้ให้ความช่วยเหลือมีทั้งที่เป็นหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน มีการจัดสร้างไว้ใน 3 พื้นที่ ประกอบด้วย

ตารางที่ โครงการบ้านพักชั่วคราวที่หน่วยงานต่าง ๆ ช่วยเหลือในตำบลบางม่วงและตำบลบางนายสี

ที่ตั้ง	ลักษณะของบ้านพักชั่วคราว	จำนวนหน่วย(ยูนิต)
1.บ้านน้ำเค็ม	บ้านน็อคดาวน์ 2 ชั้น พื้นที่โรงเรียนน้ำเค็ม	90
	ห้องแถวไม้ ชั้นเดียว พื้นที่โรงเรียนน้ำเค็ม	50
	ห้องแถวไม้ ชั้นเดียว พื้นที่สำนักสงฆ์	80
2.อบต.บางม่วง	บ้านน็อคดาวน์ 2 ชั้น ที่อบต.	80
	ห้องแถวไม้ ชั้นเดียว ที่อบต.	130
	ห้องแถวไม้ ชั้นเดียว ที่กรมทรัพยากรธรณี	325
3.บ้านพรุเดียว	ห้องแถวไม้ ชั้นเดียว พื้นที่ราชพัสดุ	240
รวม		995

ที่มา : สถาบันวิจัยสังคม จุฬา ฯ (2548) โครงการจัดทำแผนฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมชุมชนและการพัฒนาการตั้งถิ่นฐานในพื้นที่พิบัติภัยสึนามิ

4.2.2 อุต้อเรือบ้านน้ำเค็มและการฟื้นฟูอาชีพประมงชายฝั่ง

หลังยุคเหมืองแร่ก่อนเกิดเหตุการณ์สึนามิประชากรที่บ้านน้ำเค็มนั้นส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมงดังนั้นอาชีพประมงเป็นอาชีพที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดอาชีพหนึ่ง แม้ว่าภาครัฐจะมีมติจ่ายค่าชดเชยให้กับชาวประมงที่ได้รับความเสียหายก็ตามแต่ในความเป็นจริงแล้วอาชีพประมงเป็นอาชีพที่ลงทุนสูง กว่าที่จะสามารถออกเรือได้ 1 ลำนั้น ต้องใช้เงินเป็นจำนวนมาก ยกตัวอย่างการประมงชายฝั่ง เช่น เรือหัวโทงขนาด 25-31 ตัวกึ่ง เป็นขนาดที่นิยมใช้ออกเรือมากที่สุดตัวเรื่อนิยมทำมาจากไม้ตะเคียน เครื่องยนต์มาร์หรือฮอนด้า นอกจากนี้การประกอบอาชีพประมงที่บ้านน้ำเค็มจำเป็นที่จะต้องใช้อุปกรณ์เสริมในการหาปลาเช่นวิทยุสื่อสารมดดำ ราคา 11,000 บาท ชาวดีเตอร์หรืออุปกรณ์หาเชื้อปลาประมาณ หัวหมื่นบาท ดาวหรือ GPS เพื่อบอกตำแหน่ง ทั้งชุดอุปกรณ์ทั้ง 3 อย่างนั้นราคาหมื่นกว่าบาท¹ เมื่อเทียบกับค่าชดเชยที่ได้รับจากภาครัฐแล้วก็ถือว่ายังต้องขาดเงินอีกเป็นจำนวนมาก

อย่างไรก็ตามในช่วงฟื้นฟูนั้นมีผู้ให้การช่วยเหลือเรื่องของอาชีพประมงโดยเฉพาะประมงชายฝั่งเป็นจำนวนมาก เช่น การบริจาคเรือ เครื่อง หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ทั้งรูปแบบของการให้เปล่าและรูปแบบของกองทุนหมุนเวียนและแน่นอนว่าการให้ที่แตกต่างกันนี้ก็ส่งผลกลับมาในทางที่แตกต่างเช่นเดียวกัน ปัญหาสำคัญของเหตุการณ์สึนามิที่ผ่านมานั้นคือการขาดระบบและข้อมูลที่ต้องการในเรื่องของการรับของบริจาคซึ่งก็เป็นปัญหาของการฟื้นฟูประมงด้วยเช่นกันคือ

1. การที่ผู้ประสบภัยได้รับเรือซ้ำซ้อน

2. การที่ผู้ประสบภัยนำเรือที่ได้ไปขายต่อเพราะจากเหตุผลในข้อแรกและเพราะเรือที่ได้มานั้นใช้วัสดุที่ไม่ได้มาตรฐานตามที่ชาวบ้านเคยใช้ คือต้องใช้ไม้ตะเคียนหรือไม้เนื้อแข็งที่มีคุณสมบัติในการตัดคลื่นลมในทะเลอันดามันได้ดีแต่จากการที่ผู้ศึกษาลงไปเก็บข้อมูลและพูดคุยกับชาวบ้านนั้นพบว่าผู้บริจาคบางรายนั้นอาจไม่เข้าใจลักษณะของการประกอบอาชีพประมงที่บ้านน้ำเค็มนี้ จึงให้เรือที่ทำจากไฟเบอร์มา ซึ่งชาวบ้านบอกว่า เรือที่ทำจากไฟเบอร์นั้นจะสู้เรือที่ทำจากไม้ไม่ได้ไม่เหมาะกับการออกทะเลอันดามันดังนั้นจึงสามารถพบเห็นเรือที่ไม่สามารถใช้งานได้อยู่เป็นจำนวนมาก

“มีคนมาให้เรือนี้ แต่เรือที่ได้มานี้มันใช้ไม่ได้ เพราะทำมาจากไฟเบอร์ ดินะมันดี แต่ว่ามันสู้ไม้ไม่ได้ เวลาออกเรือนี้จะขายก็ขายไม่ได้ ต้องรอให้พัน 5 ปีไปก่อน ไม้รู้จะเอาไปทำอะไร เลยต้องจอดไว้แบบนี้”

ชาวประมงชายฝั่งบ้านน้ำเค็มที่แหลมสน, สัมภาษณ์, 27 มีนาคม 2550

¹ จากการศึกษาบ้านน้ำเค็มมาริน ที่จำหน่ายอุปกรณ์การประมงเหล่านี้

ต่อมาจึงมีการให้ความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนเรื่องอาชีพประมงและการสร้างอู่ต่อเรือใน 6 จังหวัดที่ได้รับความเสียหายจากสึนามิรวมทั้งที่บ้านน้ำเค็มด้วยบ้านน้ำเค็มนั้นมีอู่ต่อเรือ 2 แห่ง คือที่บางม่วง (บริเวณพื้นที่อบต.บางม่วง) และที่ชอยเชียงใหม่ในชุมชนบ้านน้ำเค็ม อู่ต่อเรือนี้เป็นส่วนหนึ่งของการให้ความช่วยเหลือเพื่อฟื้นฟูอาชีพประมงทั้ง 6 จังหวัดรวมทั้งที่บ้านน้ำเค็มด้วย ซึ่งองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในการให้ความช่วยเหลือคือ "เครือข่ายความร่วมมือฟื้นฟูชุมชนชายฝั่งอันดามัน" หรือ Save Andaman Network หรือที่ชาวบ้านเรียกกันติดปากว่า "SAN" เป็นองค์กรที่เกิดขึ้นมาหลังเหตุการณ์สึนามิแต่มีพื้นฐานการทำงานร่วมกับชาวบ้านโดยเฉพาะชาวประมงหรือมีเครือข่ายการทำงานในพื้นที่ภาคใต้อยู่ก่อนแล้วคือสมาพันธ์ชาวประมงพื้นบ้านภาคใต้ คณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชนภาคใต้ (กป.อพช.ภาคใต้) นอกจากนี้ยังเป็นการทำงานร่วมกันของภาคธุรกิจเอกชนเป็นจำนวนมาก เช่น มูลนิธิซีเมนต์ไทย มูลนิธิโตโยต้า บริษัทหลักทรัพย์และสภาธุรกิจตลาดทุนไทย ฯลฯ ที่ให้การสนับสนุนงบประมาณผ่าน SAN เพื่อช่วยเหลือเรื่องของการฟื้นฟูอาชีพประมงที่บ้านน้ำเค็ม

การให้ความช่วยเหลือของ "SAN" นั้นช่วยเหลือโดยเริ่มจากกิจกรรมการสร้างอู่เพื่อซ่อมหรือสร้างเรือของชาวประมงที่ประสบภัยสึนามิโดยสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มกันของชาวประมงเพื่อทำงานต่อเรือประมงให้ตรงกับความต้องการที่จะใช้งานได้จริงและแก้ปัญหาาร่วมกัน โดยการให้ความช่วยเหลือนั้นจะผ่านทางธนาคารชุมชนบ้านน้ำเค็มในลักษณะของการสนับสนุนการรวมกลุ่ม เช่น กลุ่มเรือประมงขนาดกลาง กลุ่มเรือประมงขนาดเล็กเมื่อรวมกลุ่มแล้วก็สามารถกู้เงินเพื่อนำไปใช้ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูอาชีพประมง แต่มีเงื่อนไขของการกู้ยืม คือต้องผ่อนคืนในอัตราร้อยละ 50 คือครึ่งหนึ่งของที่กู้ไปภายในระยะเวลาที่กำหนด เพื่อให้เป็นกองทุนหมุนเวียนของชุมชนต่อไปและต้องฝากเงินกับธนาคารชุมชนเดือนละ 100 บาท ไม่เน้นการช่วยเหลือแบบให้เปล่า

"ก็คิดว่าดี ที่มีคนมาช่วยแบบนี้ ทำให้คนในชุมชนเราได้พูดคุยกันมากขึ้น คนอื่นที่เขามาช่วยแบบให้เปล่าก็มี เมื่อถึงเวลาก็เอาหลักฐานไปปรับเรือกับเครื่อง ที่ปะการังหรือของเอ อาร์ ซี เขาก็ให้จริงแต่ว่ามันไม่เห็นส่วนที่ชาวบ้านได้ร่วมกันออมเงิน เพราะเราก็ไม่เคยมีการทำแบบนี้มาก่อน"

บุญธรรม ดาวรังษ์, หัวหน้ากลุ่มประมงขนาดเล็ก, **สัมภาษณ์**, 18 มีนาคม 2550

4.2.3 บ้านพักถาวร : ผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินเดิม

การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยเรื่องบ้านพักถาวรนั้นผู้ให้ความช่วยเหลือมีทั้งที่เป็นหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน มีการจัดสร้างไว้ใน 3 พื้นที่ ประกอบด้วย

ตารางที่ โครงการบ้านพักถาวรที่หน่วยงานต่างๆให้ความช่วยเหลือในตำบลบางม่วงและตำบลบางนายสี

ที่ตั้งโครงการ	ลักษณะบ้านพักถาวร	จำนวนรวม(ยูนิต)	ผู้สนับสนุน
1. บ้านน้ำเค็ม	บ้านปูนชั้นเดียว(พื้นที่ตามกรรมสิทธิ์เดิมของชาวบ้าน)	802	
2.บ้านบางหลุด	ห้องแถวไม้ชั้นเดียว	222	พื้นที่ราชพัสดุ
3.บ้านพรุเดียว (พื้นที่ราชพัสดุ)	บ้านแฝดปูนชั้นเดียว	50	มูลนิธิแองเจิลวิงส์
	บ้านเดี่ยว 2 ชั้น	80	สโมสรโรตารี
	บ้านแฝดชั้นเดียว	112	ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ร่วมกับบริษัทปูนซีเมนต์ ไทย
	บ้านแฝดชั้นเดียว	100	มูลนิธิปอเต็กตึ๊ง
	บ้านแฝดชั้นเดียว	80	สภาอากาศไทย
	บ้านแฝดชั้นเดียว	50	กองบัญชาการทหารสูงสุด
รวม		1,496	

ที่มา : สถาบันวิจัยสังคม จุฬา ฯ (2548) โครงการจัดทำแผนฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมชุมชนและการพัฒนาการตั้งถิ่นฐานในพื้นที่พิบัติภัยสึนามิ

4.3 ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นหลังเหตุการณ์สึนามิ

1. ด้านศาสนา
2. ด้านเศรษฐกิจ
3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม การรวมกลุ่ม องค์กรทางสังคม
4. มีความช่วยเหลือจากภายนอกเป็นจำนวนมาก

เหตุการณ์สึนามิและนอกจากนี้ ก่อนเกิดสึนามิการเติบโตของชุมชนเป็นแบบไร้ทิศทาง ชาวบ้านจะอาศัยอยู่กันอย่างแออัดใกล้ทะเลหรือที่ชาวบ้านจะเรียกบริเวณนี้ว่าแหลมสน เพราะส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมงชายฝั่งจากเหตุการณ์สึนามิบ้านพักบริเวณนี้ได้รับความเสียหายทั้งหมด หลังสึนามิจึงมีหน่วยงานจากทางราชการมาสร้างบ้านให้ เป็นบ้านปูนชั้นเดียวจำนวน 802 หลังดังกล่าวข้างต้น แม้ว่าลักษณะของที่อยู่อาศัยจะดีขึ้นกว่าเดิม แต่คนจากบ้านน้ำเค็มก็กระจายตัวไปอยู่ตามที่ต่าง ๆ นอกชุมชน (บริเวณบางหลุดและพุดเตียว) เนื่องจากได้บ้านพักถาวรในบริเวณใกล้เคียงอีก สภาพความเป็นจริงในพื้นที่นั้นชาวบ้านน้ำเค็มที่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินเดิมและได้บ้านใหม่อีกหลังข้างนอกชุมชนนั้นพบว่า ชาวบ้านส่วนใหญ่จะย้ายออกไปอยู่ข้างนอกและจะให้แรงงานต่างด้าวชาวพม่าเช่าบ้านในราคาเดือนละ 1,500 บาท จากการสอบถามพบว่าชาวบ้านที่ย้ายไปข้างนอกนั้นไม่อยากอยู่ที่เดิมเพราะยังคงกลัวสึนามิอยู่และไม่พอใจในแบบบ้านที่ได้มา เนื่องจากต้องต่อเติมเองในหลายจุด ดังนั้นหลังสึนามิชาวบ้านน้ำเค็มต่างพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า ชุมชนนั้นไม่คึกคักเหมือนแต่ก่อนเศรษฐกิจก็ไม่ดีเหมือนช่วงก่อนสึนามิที่คนจะอาศัยอยู่เยอะกว่านี้

“เมื่อก่อนคนเยอะกว่านี้ป่าชายของได้หลายพัน เดียวนี้คนน้อยลงเยอะขายของได้ก็เท่าทุน ไม่ค่อยมีกำไรเหมือนเมื่อก่อน เมื่อก่อนนี่นะ ตีแปดยังนั่งคุยกันอยู่เลย เดียวนี้ตีแปดก็เข้าบ้านกันหมดหลาว”

ชาวบ้านน้ำเค็มที่มีอาชีพขายของชำ, **สัมภาษณ์**, 9 ธันวาคม 2550

“...ก่อนกับหลังสึนามิแตกต่างกันมาก เมื่อก่อนลุงวิ่งรถสองแถวในน้ำเค็มอย่างเดียว คิดดู ส่งลูกจนเรียนจบปริญญาได้ รถสองแถวก็เยอะกว่านี้ เดียวนี้เหลือแค่ห้าคันก็เลยต้องรอนานหน่อย เมื่อก่อนวิ่งกันเป็นสิบคัน วันหนึ่งเมื่อก่อนนะวิ่ง 7-8 เที่ยวกำไรวันหนึ่ง หักค่าน้ำมันก็อยู่ได้อย่างสบาย พันกว่าบาท เดียวนี้วิ่งแค่3-4 เที่ยว หรือได้สักสี่ห้าร้อย ก็

เข้าบ้านแล้ว ไม่มีคน เขาออกไปอยู่ข้างนอกหมด แล้วเขาก็มีรถเครื่องของตัวเองด้วย
ตอนนี้ที่เห็นเยอะก็เป็นแรงงานพม่า..."

สุธรรม ทองเล็ก, ผู้ที่ประกอบอาชีพขับรถสองแถวที่บ้านน้ำเค็ม, **สัมภาษณ์**, 4 ธันวาคม 2550

ด้านศาสนา บ้านน้ำเค็มมีสำนักสงฆ์ 1 แห่ง มีพระจำนวน 5 รูป (ข้อมูลวันที่ 10 กรกฎาคม 2550) ประชากรส่วนใหญ่ของบ้านน้ำเค็มนับถือศาสนาพุทธ ดังนั้นจึงมีการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาพุทธในวันสำคัญทางศาสนาตามปกติ แต่หลังจากเหตุการณ์สึนามินั้นพบว่าชุมชนบ้านน้ำเค็มมีสถานที่ประกอบพิธีกรรมและกิจกรรมทางศาสนาคริสต์เพิ่มเข้ามา เพราะมีชาวต่างชาติที่เข้ามาให้ความช่วยเหลือชาวบ้านที่ประสบภัยและนำศาสนาคริสต์เข้ามาเผยแพร่ ดังนั้น หลังจากเหตุการณ์สึนามิจึงมีชาวบ้านที่ประสบภัยบางส่วนเปลี่ยนไปนับถือศาสนาคริสต์แต่จากการสอบถามผู้ที่เปลี่ยนศาสนานั้นมีสาเหตุมาจากการต้องการได้รับความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง เช่น เงินในการต่อเติมบ้าน หรือการอยากให้อลูกได้เรียนหนังสือ อย่างไรก็ตามชาวบ้านส่วนใหญ่นั้นไม่คิดที่จะเปลี่ยนศาสนาและไม่ได้รับความช่วยเหลือที่มีเงื่อนไขทางศาสนา

"ที่เปลี่ยนศาสนา ตอนนี้ในบัตรประชาชนเป็นศาสนาคริสต์ แต่ที่เองก็ยังนับ
ถือพระอยู่นะ นี่ไงที่ยังห้อยพระอยู่เลย แต่เพราะว่าที่ไม่มีเงิน และมีลูก 1 คน แฟนที่
เสียชีวิตจากสึนามิ ฝรั่งให้เงินพี่มา 1 แสน บาท เพื่อต่อเติมบ้าน

ผู้ประสบภัยสึนามิผู้หญิงคนหนึ่งประกอบอาชีพอาชีพรับจ้างรีดรีดที่เกาะคอเขา, **สัมภาษณ์**, 15
ตุลาคม 2548

"โธ้ย ไม่เปลี่ยนหรอก เราเป็นพุทธมาตั้งแต่ไหนแต่ไร จะเปลี่ยนได้หรือ ตายก็จะขอพึ่งสวด"
ผู้ประสบภัยสึนามิผู้หญิงบริเวณริมทะเลแหลมสนบ้านน้ำเค็มอาชีพประมงชายฝั่ง, **สัมภาษณ์**,
15 ตุลาคม 2548

ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม การรวมกลุ่ม องค์กรทางสังคม

จากการศึกษาพบ ความสัมพันธ์ระหว่างแรงงานต่างด้าวชาวพม่าและชาวบ้านที่เป็นคนไทยที่บ้านน้ำเค็มนั้นเป็นความสัมพันธ์แบบนายจ้าง - ลูกจ้าง โดยแรงงานต่างด้าวชาวพม่าที่เข้ามาทำงานนี้ส่วนใหญ่มาจากฝั่งเกาะสองประเทศพม่าส่วนใหญ่ผู้ชายจะทำงานรับจ้างเป็นลูกเรือในกิจการประมง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประมงพาณิชย์ที่ต้องออกทะเลไปเป็นเวลานาน (15-30) วันส่วนผู้หญิงจะทำงานรับจ้างเป็นลูกจ้างตามร้านค้าหรือเป็นแม่บ้านทำงานบ้านและ

ประกอบอาชีพตามที่แสดงไว้ แรงงานต่างด้าวชาวพม่าเหล่านี้มีทั้งที่มีบัตรของแรงงานต่างด้าวอย่างถูกต้องกฎหมายและไม่มีบัตรหลังจากเหตุการณ์สึนามินั้นมีหลายหน่วยงานเห็นความสำคัญของแรงงานต่างด้าวชาวพม่าเพราะเป็นกลไกหนึ่งของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในฐานะแรงงานในภาครับจ้างและประมงโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่บ้านน้ำเค็มที่ก่อนเหตุการณ์สึนามินั้นมีแรงงานต่างด้าวชาวพม่ามาทำงานเป็นจำนวนมากและเสียชีวิตจากสึนามิเป็นจำนวนมากเช่นกันปัจจุบันที่บ้านน้ำเค็มจึงมีหน่วยงานคือองค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (IOM) ร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข โดยมีสำนักงานตั้งอยู่ที่บ้านน้ำเค็มใกล้กับสถานีอนามัยบ้านน้ำเค็มที่เข้ามาดูแลให้ความช่วยเหลือแรงงานต่างด้าวชาวพม่าที่มีอยู่เป็นจำนวนมากนี้ในเรื่อง การประกอบอาชีพสาธารณสุข รวมทั้งเรื่องของการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติสึนามิโดยให้ความรู้เรื่องภัยพิบัติสึนามิ การหนีภัย โดยให้แรงงานต่างด้าวชาวพม่าได้มีส่วนร่วมในการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติด้วย นอกจากนี้มูลนิธิศุภนิมิต (World Vision) ยังสร้างสำนักงานที่ให้บริการเรื่องสาธารณสุขและการเจริญพันธุ์ 1 แห่งเพื่อดูแลเรื่องของอนามัยเจริญพันธุ์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ องค์การแอคชั่นเอ็ด (Action aid) ประเทศไทยได้จัดหาห้องสมุดชุมชนของแรงงานต่างด้าวชาวพม่า 1 แห่ง

กลุ่มแรงงานต่างด้าวชาวพม่า ข้อมูลจากองค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (International Organization for Migration : IOM) วันที่ 27 เมษายน 2550 ชุมชนบ้านน้ำเค็มมีประชากรที่เป็นแรงงานต่างด้าวชาวพม่าทั้งสิ้น 808 คน เพศชาย 600 คน เพศหญิง 208 คน จำนวน 156 คริวเรือน โดยจำแนกการประกอบอาชีพต่าง ๆ ของแรงงานต่างด้าวชาวพม่าที่บ้านน้ำเค็มได้ดังนี้

ตารางที่ แสดงจำนวนแรงงานต่างด้าวชาวพม่าที่ประกอบอาชีพต่าง ๆ ที่บ้านน้ำเค็ม จังหวัดพังงา

อาชีพของแรงงานต่างด้าวชาวพม่าที่บ้านน้ำเค็ม	จำนวนคน
ประมง	421
ไม่มีอาชีพ	150
อื่น ๆ	135
ประมงต่อเนื่อง	45
นักเรียน	30
แม่บ้านทำงานตามบ้าน	10

อาชีพของแรงงานต่างด้าวชาวพม่าที่บ้านน้ำเค็ม	จำนวนคน
โรงงาน	10
รับจ้างทั่วไป	7
รวม	808

ที่มา : ศูนย์ประสานการให้ความช่วยเหลือแรงงานต่างด้าว องค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (IOM) สำนักงานบ้านน้ำเค็ม วันที่ 27 เมษายน 2550 (สำรวจระหว่าง 21 พฤศจิกายน 2006 ถึง 21 มีนาคม 2007)

นอกจากนี้ในประเด็นการรวมกลุ่มและองค์กรทางสังคม พบว่า แม้ว่ก่อนหน้าเหตุการณ์สึนามิชาวบ้านน้ำเค็มจะมีความพยายามที่จะรวมกลุ่มเป็นองค์กร แต่ไม่ประสบความสำเร็จอันเนื่องมาจากมีความขัดแย้งกันในเรื่องผลประโยชน์และมีการบริหารงานที่ผิดพลาด แต่หลังจากเกิดเหตุการณ์ ชาวบ้านรวมตัวกันเนื่องจากประสบภัยพิบัติร่วมกัน ในช่วงเวลาดังกล่าว ได้มีองค์กรพัฒนาเอกชนและแหล่งทุนต่าง ๆ จากหลากหลายองค์กร หลังไหลเข้ามาให้ความช่วยเหลือชาวบ้าน รวมไปถึงองค์กรพัฒนาเอกชนได้เข้ามาจัดกระบวนการรวมกลุ่มให้ชาวบ้านทำให้ชาวบ้านเกิดการรวมตัวที่เป็นระบบและมีความชัดเจนในแง่ของกระบวนการทำงาน ก่อให้เกิดการรวมกลุ่มที่ประสบความสำเร็จมากขึ้นกว่าที่เคยเป็นมาในอดีต